

Музеј жртава геноцида
Genocide Victims' Museum

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ МУЗЕЈА У 2022. ГОДИНИ

27. фебруар 2022. године
БЕОГРАД

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Музеј жртава геноцида, установа културе чији је оснивач Република Србија, успостављена је 1992. године Законом о оснивању Музеја жртава геноцида.

Музеј жртава геноцида је референтна установа културе од националног значаја.

У питању је институција јединствена, не само на подручју Републике Србије, већ и читаве југоисточне Европе.

Музеј је основала Народна скупштина Републике Србије 1992. године ради трајног сећања на жртве геноцида почињеног над Србима, прикупљања, обраде и коришћења података о њима и остваривању обавеза из Међународне конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида. Музеј се, истовремено, бави и прикупљањем, обрадом и коришћењем података о Холокаусту и Самударипену.

Музеј прикупља, обрађује и чува: податке о појединачним и групним жртвама злочина геноцида и другим геноцидним чињеницама; грађу о злочину геноцида, службена документа, спискове, сведочења, музејске експонате, фотографије, филмове, видео и тонске снимке, књиге, медицинску и другу документацију и др.; податке од значаја за утврђивање организатора, извршилаца злочина, наредбодаваца и саучесника одговорних за учињене злочине геноцида; податке о спасиоцима жртава геноцида; утврђује и ради на обележавању места страдања (логора, јама, стратишта жртава); обезбеђује коришћење културно-историјске грађе и сазнања којим располаже у културне, образовне, васпитне, информативне и друге сврхе путем излагања ове грађе у оквиру сталних и повремених изложби, публикација и на други начин доступним јавности; сарађује са сродним институцијама у земљи и иностранству.

Документација која се налази у Музеју својим садржајем односи се поред злочина геноцида и на ратне злочине, етничка чишћења, стратишта, јаме, логоре, затворе, принудна расељавања, покрштавања, узимање талаца, принудни рад, пљачку и уништавање имовине, културно-историјских и верских споменика, употребу недозвољених средстава у борби.

Музеј као најзначајније датуме обележава 22. април и 21. октобар, који су и државни празници у Републици Србији, и који имају велики значај у култури сећања на жртве у Другом светском рату.

Национални дан сећања Републике Србије на жртве геноцида почињеног над Србима, као и на жртве Холокауста и Самударипена утврђен је још 1992. године Чланом 2. Закона о оснивању Музеја жртава геноцида. Тиме је Република Србија постала прва земља у свету која је, знатно пре Резолуције Генералне скупштине Уједињених нација која је 2005. године усвојила резолуцију о успостављању Дана сећања на жртве Холокауста, установила свој национални дан сећања.

Законом о изменама и допунама закона о државним и другим празницима у Републици Србији 22. април истовремено је утврђен и као државни празник.

Систем концентрационих и логора смрти НДХ у Јасеновцу постојао је од августа 1941. до 22. априла 1945. Године и представљао највећи логор и стратиште на простору окупиране Југославије у Другом светском рату.

Истим Законом о изменама и допунама закона о државним и другим празницима у Републици Србији установљен је као државни празник и Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату, у знак сећања на ратни злочин масовног стрељања – одмазде цивилног становништва Крагујевца и околине које су извршиле немачке окупационе снаге 21. октобра 1941. године.

Усвајањем Закона о музејској делатности у октобру 2021. године, Музеј је постао матични музеј у Републици Србији за неговање културе сећања на жртве геноцида и Холокауста.

Музеј има више од 15 личних фондова са 52 000 докумената и 40 000 скениране документарне грађе. Музеј располаже и са више од 230 архивских кутија са 200 000 докумената из периода Другог светског рата и ратова за југословенско наслеђе (1991-1999), збирком документарних фотографија са више од 20 000 фотографија, збирком дигиталне архивске грађе (са око 1.500 000 јединица), збирком видео и аудио записа са више од 200 сати материјала (400 CD/DVD).

Музеј има значајне збирке уметничких дела, предмета и оружја.

Музеј поседује оригинална документа и предмете логораша из логора у НДХ.

Део музејских збирки је у континуираном процесу и дигитализације и обраде.

Музеј је до сада објавио више од 180 књига, реализовао више од 30 изложби које су представљене у Републици Србији и региону, на просторима некадашње Југославије. Неке од изложби Музеја представљене су у Италији и Великој Британији.

Музеј је реализовао неколико пројеката чији су резултат били документарни и документарно-играни филмови о логорима у Јасеновцу, на Старом Сајмишту, о стрељању у Крагујевцу октобра 1941. године...

Музеј има дугогодишњу плодотворну сарадњу са референтним националним установама у области културе, просвете, науке и уметности у Републици Србији и иностранству, као и са Српском православном црквом.

Посебну пажњу стручњаци Музеја посвећују реализацији бројних програма у области научно-истраживачког рада, културе, просвете, уметности, издаваштва и информисања на целокупном подручју Републике Србије, као и у иностранству.

Музеј има специјализовану библиотеку са безмало 10.000 наслова монографских и серијских публикација.

Музеј се бави научно – истраживачким радом. Стручњаци у Музеју, као и бројни сарадници остварили су највише резултате у науци. Објављују радове у најзначајнијим научним часописима, учествују на домаћим и страним научним скуповима, конференцијима, округлим столовима...

Музеј жртва геноцида располаже базом података жртава Другог светског рата са око 660.000 имена и презимена жртава што се реализује као ревизија Пописа „Жртве рата 1941-1945” из 1964. године. Циљ ове активности је поименично утврђивање жртава Другог светског рата са подручја тада окупираних Краљевине Југославије (1941-1945) и то са пуном идентификацијом, без обзира на националну, верску, етничку, идеолошку и војно – формацијску припадност.

Музеј остварује значајну међународну сарадњу кроз учешће у бројним пројектима и другим активностима.

Музеј је представљен и у бројним медијима (телевизија, радио, штампа, интернет портали). Ова сарадња се остварује кроз гостовања, изјаве, разговоре, интервјуе.

Стручњаци Музеја су често ангажовани као консултанти на реализацији најзначајних пројеката у медијима. Нарочито је значајна сарадња у пројектима Јавног сервиса Радио телевизије Србије.

Музеј је наведене резултате рада, који превазилазе домете малог броја стручњака ангажованих у самој установи, остварио за свега три деценије постојања.

Након многих година безмало потпуног игнорисања и занемаривања, током претходне две године држава је препознала значај Музеја што је видљиво кроз повећање броја стално запослених и стручних сарадника и повећање финансијских средстава за реализацију програма рада и других пројеката Музеја које обавља самостално или у сарадњи са другим институцијама, установама, организацијама и појединцима.

Због постигнутих резултата председник Републике Србије г. Александар Вучић одликовао је 15. фебруара 2022. године Музеј жртава геноцида државном Златном медаљом за заслуге.

*
* *
*

Током 2022. године Музеј је доживео значајну трансформацију.

На основу пуног сагласја Управе установе, као и целокупног Надзорног и Управног одбора, одлучено је да се настави са процесом реорганизације како би установа у разумном временском периоду била стављена у пуну функцију са највишим степеном оперативности, а све у складу са прописима.

Окончана је израда онлајн претраживе базе података жртава Другог светског рата.

Интензивирајући процес доношења интерних аката неопходних за несметано и законито функционисање установе, као и за обављање законом поверених дужности.

По први пут од оснивања Музеја далеке 1992. године формиране су збирке и фондови Музеја жртава геноцида.

Током 2022. године, настављен је рад на доношењу општих и појединачних аката који уређују рад Музеја жртава геноцида на законит и целисходан начин.

На самом почетку године, у радни однос је примљен нови секретар, који се током месеца јануара упознавао са начином рада установе културе од националног значаја, каква је Музеј жртава геноцида.

Током јануара месеца, понуђени су анекси уговора о раду запосленима у Музеју. Након што су сви запослени пристали на понуду упућену од стране Музеја, почетком фебруара месеца приступило се потписивању пречишћених текстова уговора о раду, који су на овај начин усклађени са Правилником о систематизацији радних места у Музеју жртава геноцида из децембра 2021. године. Током 2022. године формиран су и комплетирани радни досијеи свих запослених.

Почетком 2022. године основана је Фондација Музеја жртава геноцида.

У области јавних набавки, донет је План јавних набавки, а потом и објављен на Порталу јавних набавки, у складу са законом обавезујућом одредбом. Успостављена је процедура спровођења тзв. обичних набавки, односно оних на које се не примењује Закон о јавним набавкама, а све у складу са Планом набавки на које се не примењује закон.

Током 2022. године донети су следећи интерни правилници, упутства или одлуке:

- Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању запослених у Музеју жртава геноцида;
- Пословник о раду Управног одбора Музеја жртава геноцида;
- Пословник о раду Управног одбора Музеја жртава геноцида;
- Правилник о условима и начину коришћења архивске грађе и библиотечког материјала у Музеју жртава геноцида;
- Правилник о поступку стицања музејске грађе;
- Упутство о начину вршења стручног надзора над стручним радом музеја;
- Одлука о образовању Уредништва часописа Годишњак за истраживање геноцида;
- Одлука о формирању збирки и фондова Музеја жртава геноцида;
- Одлука о распореду радног времена у Музеју жртава геноцида;
- Одлука о утврђивању износа новчаних накнада за објављивање и јавно приказивање грађе Музеја жртава геноцида;
- Одлука о образовању Стручног савета Музеја жртава геноцида;

У договору са стручњацима Државног архива Србије успостављен је привремени систем евидентирања документарног материјала и архивске грађе у Музеју жртава геноцида, док се истовремено радило на изради аката које прописује Закон о архивској грађи и документарном материјалу. Тако је средином 2022. године Музеј по први пут саставио Архивску књигу, за период од 1995. године закључно са 2021. годином. Усвојена је и Листа категорија архивске грађе и документарног материјала Музеја жртава геноцида са роковима чувања.

Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја прописао је обавезу, између осталих субјеката, и установа културе да израде и објаве Информатор о раду.

С тим у вези, Музеј жртава геноцида је израдио свој први Информатор о раду, именовано одговорно лице за поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја и поставио на своју веб презентацију образац за приступ информацијама од јавног значаја. У складу са Законом, спроведена је и обука запослених у вези са применом Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и обавезама које он прописује за субјекте у јавном сектору.

У оквиру процеса рада, финансијско–рачуноводствена служба у обавези је да прати и примењује одговарајуће прописе, попут Закона о буџетском систему, Закона о платама у државним органима и јавним службама, Закона о порезу на доходак грађана, Уредбе о буџетском рачуноводству, Правилника о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем, Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, Правилника о систему извршења буџета Републике Србије, Правилника о заједничким критеријума и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору...

Финансијско–рачуноводствена служба организује, руководи и прати извршење финансијских и рачуноводствених послова; развија, дефинише и координира припрему финансијских планова и других општих и појединачних аката из области свог рада;

сарађује са органима контроле, омогућава увид у пословање, пружа потребна обавештења и поступа по примедбама у складу са прописима, надзире, припрема и обрађује захтеве за плаћање по различитим основама; контира пословне промене; анализира остварења прихода и расхода и пројектује исте; израђује кварталне извештаје и завршни рачун, порески биланс и обрасце за порез; књижи основна средстава; обрачунава амортизацију основних средстава; спроводи резултате пописа; сарађује у поступцима јавних набавки; чува пословне књиге и документацију; контактира са пословним партнерима установе у домену свог посла.

Послови који су се обављали у току 2022. године:

Свакодневни послови, као што је преузимање и плаћање текућих обавеза по основу фактура, уговора и решења кроз Систем за извршење буџета ИСИБ, формирање фајлова и предаја по потреби пореских пријава на порталу Пореске управе, најчешће ППП-ПД, од 1 до 20 по дану; контирање пословних промена; праћење и примена прописа из области рада преко стручних часописа и „Службеног гласника Републике Србије“; праћење електронске и друге поште; контакти са пословним партнерима установе; пријем странака и слично.

Месечни послови, Законима и/или интерним актима прописани извештаји и плаћања који се обрађују и шаљу сваког месеца:

1. Образац 1- 4 преглед броја запослених (Министарству културе);
2. Прилог 1. - преглед извршених средстава за плате (Министарству културе);
3. Образац за извештавање о преузетим обавезама (Министарству културе);
4. Регистар запослених; подаци о примањима запослених, изабраних и ангажованих лица (ЦРОСО);
5. Обрачун плате и карнет лица у радном односу у Музеју; до петог у месецу аконтација за претходни месец и до двадесетог у месецу коначни обрачун (Управи за Трезор кроз систем ИСКРА и ИСИБ);
6. Обрада и плаћање маркице за превоз на текући рачун кроз ИСКРА (Управи за Трезор) или преузимање обавезе и плаћање, ИСИБ фактура добављача за Бусплус картице;
7. Извештај о извршењу буџета Музеја на последњи дан преходног месеца (Управи Музеја);
8. Прорачун и унос месечног плана квота за следећи месец (ИСИБ);

Квартални Образац бр. 5 – извештај о извршењу буџета

- 1. до 10. јануара 2022, у периоду од 1. јануара 2021. до 31. јануара 2021. године (портал Управе за Трезор, ИСПФИ);
- 2. до 10. априла. 2022, у периоду од 1. јануара 2022 до 31. марта 2022. године (портал Управе за Трезор, ИСПФИ);
- 3. до 10. јуна 2022, у периоду од 1. јануара 2022. до 30. јуна 2022. године (портал Управе за Трезор, ИСПФИ);
- 4. до 10. октобра 2022, у периоду од 1. јануара 2022. до 30. септембра 2022. године (портал Управе за Трезор, ИСПФИ);

Обрасци и послови који се обављају по потреби, периодично, су:

- Образац ПРМ – ново запошљавање и додатно радно ангажовање; попуњавање и слање (Министарству културе);
- Пријава и одјава радника, *М* образац (ЦРОСО);
- Годишње истраживање о зарадама и часовима рада (образац Заводу за статистику РС);
- Текуће потребне промене Финансијског плана Музеја, молбе за додатна средства, промене у оквиру одобреног плана на IV нивоу (Управа, Министарство културе ...);

Годишњи извештаји и обрасци:

- до 15. јануара 2022. године - извештај о реализацији програмске активности Музеја за претходну годину (Министарству културе);
- до 20. фебруара 2022. године - попис, амортизација и извештај о попису (Комисија, Управа, УО);
- 28. фебруара 2022. године - завршни рачун Музеја, Биланс стања и Образац бр. 5, пратећи извештаји (НО, УО, портал Управе за Трезор, ИСПФИ);
- до 28. фебруара 2022. године, - СВИ-2 образац и ЗОЈС образац, извештај о структури и вредности покретне и непокретне имовине у својој Републике Србије (портал Е–управа);
- до 31. марта 2022. године - ИНВ-01 Годишњи извештај о инвестицијама у основана средства (Заводу за статистику Републике Србије);
- до 31. марта 2022. године, извештај о ФУК (портал, Министарство финансија);
- до 20. јула 2022. године - Предлог плана рада Музеја за следећу годину са пројекцијама за наредне две године, буџетирање у оквиру наратива и обрасци СЕФ и Прилог 1 (Министарству културе);

У 2022. години Музеј је укључен у пројекат ИСКРА – Централни информациони систем за обрачун зарада у јавом сектору – чему су претходиле обуке, вежбања и семинари уз помоћ администратора из Управе за Трезор. Обука је успешно реализована те је прва плата кроз систем извршена у априлу 2022. године.

Крајем године почеле су обуке за нови систем извршења буџета који се примењује од 1. јануара 2023. године – *СПИРИ*. И та обука је успешно реализована.

У току 2022. године реализовано је око 550 обрачуна плаћања по уговорима ван радног односа, ауторски и уговори о делу, бруто и нето реализација, исплата дневица, припадајућих пореза и осталих трошкова за службена путовања, као и плаћања обавеза по фактурама сталних и осталих трошкова насталих у току рада Музеја.

Настављено је јачање логистичких основа организационих јединица унутар Музеја жртава геноцида (Група за чување, приступ фондовима, стручну обраду грађе и дигитализацију, Група за научно-истраживачки рад и Група за програме из културе, просвете, уметности и издаваштва).

Посебан акценат стављен је на интензивирање међуинституционалне сарадње са водећим установама у области културе, просвете, науке и уметности у Србији, као и са релевантним органима власти.

Осмишљена су три програма стручног усавршавања наставника за потребе конкурисања код Министарства просвете.

Реализована је припрема научног часописа Музеја под насловом „Годишњак за истраживање геноцида” за научну категоризацију и објављен је број за 2022. годину који је у потпуности усклађен са критеријумима успостављеним од стране Министарства науке.

Стручњаци Музеја учествовали су у раду више међународних научних и стручних скупова у земљи и иностранству што је резултирало објављивањем значајног броја научних и стручних радова.

*
* *

Поред осталог, реализован је низ састанака и то са:

- председником Републике Србије Александром Вучићем,
- председником Народне скупштине Републике Србије Ивицом Дачићем,
- председником Народне скупштине Републике Србије др Владимиром Орлићем,
- Његовом светости патријархом српским Г. Порфиријем и са више архијереја СПЦ,
- председавајућим Председништва Босне и Херцеговине Милорадом Додиком,
- првим потпредседником Владе Републике Србије и министром спољних послова Ивицом Дачићем,
- потпредседником Владе Републике Србије и министром просвете Бранком Ружићем,
- потпредседницом Владе Републике Србије и министарском културе Мајом Гојковић,
- потпредседником Владе Републике Србије и министром одбране Милошем Вучевићем,
- министром за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Николом Селаковићем,
- министарком просвете, културе, науке и спорта Владе Републике Црне Горе проф. др Весном Братић,
- директором Републичког секретаријата за вјере Владе Републике Српске Драганом Давидовићем,
- амбасадорима Руске Федерације, САД, Државе Израел, Републике Француске, Краљевине Шведске, СР Немачке, Републике Пољске, Републике Италије, Краљевине Белгије у Републици Србији, као и високим дипломатским представницима Европске Уније, Републике Бугарске, Републике Аустрије, Краљевине Низоземске, као и других држава,
- више десетина градоначелника и председника општина у Републици Србији,
- директорима више десетина установа културе, просвете, науке и уметности у Републици Србији;

*
* *

Интензивирана је сарадња Музеја са бројним домаћим и иностраним средствима јавног информисања што је резултирало са више од стотину наступа музејских стручњака у медијима.

Број пратилаца ФБ странице Музеја жртава геноцида досегао је 12.000.

Реализован је други у низу документарно-играних филмова у продукцији Музеја жртава геноцида („Пето писмо Хилде Дајч’’).

Одржан је читав низ састанака у вези са иницијативом да се Музеју жртава геноцида на старање и управљање повери Спомен-подручје „Јајинци“.

*
* *

Интензивиране су активности на окончању процеса уређења меморијалног комплекса Гробља стрељаних у Краљеву, Спомен-подручја „Слободиште“ у Крушевцу и Спомен-комплекса „Јабука“ код Панчева.

*
* *

Стручњаци Музеја окончали су активности на изради сценарија за потребе снимања дугометражног играног филма под називом „Дјеца Козаре’’ у режији Лордана Зафранића.

*
* *

У координацији са Кабинетом председника Републике Србије реализована је иницијатива у вези са именовањем дела леве обале реке Саве у Београду – Обалом јасеновачких жртава.

*
* *

Дат је значајан допринос активностима Меморијалног центра „Старо Сајмиште’’ у Београду.

*
* *

Број лица запослених на неодређено време увећан је на 15.

*
* *

Током 2022. године настављено је умрежавање са знатним бројем референтних установа културе, просвете, науке и уметности у Републици Србији и иностранству међу којима посебно указујемо на успостављену сарадњу са Музејом победе (Москва, Руска Федерација), Музејом македонске борбе за самосталност (Скопље, Северна Македонија), Living History Forum (Стокхолм, Шведска)...

*
* *

Реализоване су следеће изложбе:

1. „Јасеновац: Логор смрти – земља живих“ (Музеј Херцеговине у Требињу, Храм Васкрсења Господњег у Подгорици, Културно-информативни центар Републике Србије у Паризу),
2. „Свети новомученици јасеновачки у светлости Васкрсења“ (Завичајни музеј у Параћину).
3. „Козара 1942” (Меморијални музеј на Мраковици, Народни музеј - Зрењанин),
4. „Срем 1942” (Ризница Српске православне црквене општине у Шиду),
5. Повратак: Прича која траје“ (Музеј примењене уметности у Београду, Народни музеј – Крушевац, Педагошки факултет Универзитета у Новом Саду са седиштем у Сомбору),
6. „Сећања из пепела: Народна библиотека Србије 6. априла 1941.” (Национална и универзитетска библиотека „Свети Климент Охридски“ у Скопљу),
7. „Бугарски злочини у окупираној Србији 1915–1918“ (Правни факултет Универзитета у Београду),

*
* *

Објављене су следеће монографске публикације:

1. **Бојан Арбутина, Марина Љубичић Богуновић, Борис Радаковић, Козара 1942: Одабрана сведочанства о документа**, ISBN 978-86-86831-80-4, COBISS.SR-ID 68695817,
2. **Драго Његован, Принудна регрутација : V група масовних злочина ; Злочини против имовине : VIII група масовних злочина у Бачкој и Барањи**, COBISS.SR-ID 83568649,
3. **Драго Његован, Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1945. „Мађарски културни савез јужног краја“: издајнички рад пре окупације, за време окупације и сарадња са мађарским фашистичким окупатором**, COBISS.SR-ID 76426761,

4. **Наташа Симић**, *Библиографија издања Музеја жртава геноцида 1992-2022*, ISBN 978-86-86831-77-4, COBISS.SR-ID 63376905,
5. **Милан Радовановић**, *Исељавање Јевреја из Југославије у Израел (1948-1952)*, ISBN 978-86-8683-176-7, COBISS.SR-ID 61328649,
6. **Љиљана Радиновић**, **Соња Росић**, **Драгана Ђукић**, *Кад чекање и неизвјесност успоре ритам живота: Судбине породица несталих и погинулих лица (1991-1995. године)*, ISBN 978-86-86831-90-3, COBISS.SR-ID 84111625,
7. **Бојан Арбутина**, **Марина Љубичић Богуновић**, **Борис Радаковић**, *Козара 1942*, ISBN 978-86-86831-81-1, COBISS.SR-ID 68190473, (прво издање),
8. **Бојан Арбутина**, **Марина Љубичић Богуновић**, **Борис Радаковић**, *Козара 1942*, ISBN 978-86-85-9, COBISS.SR-ID 81156873, (друго издање),
9. **Бојан Арбутина**, **Радован Сремац**, *Срем 1942*, ISBN 978-86-86831-82-8, COBISS.SR-ID 72795913,
10. **Јасмина Трифуновић Тутунов**, *Повратак: Прича која траје*, ISBN 978-86-86831-79-8, COBISS.SR-ID 73459465,
11. **Дејан Ристић**, *Секавања од пепелта: Народна библиотека на Србија 6. април 1941*, ISBN 978-86-86831-84-2, COBISS.SR-ID 80933129,
12. **Милован Пизари**, *Бугарски ратни злочини у окупираној Србији (1915-1918)*, ISBN 978-86-86831-91-0, COBISS.SR-ID 83798537,
13. *Годишњак за истраживање геноцида*, бр. 1/2022, ISSN (штампано издање) 2406-2901, ISSN (Online) 2956-0675, УДК 93/94, DOI 10.58378/GIG,
14. *Новомученици: Полиперспектива VI*, ISBN 978-86-86831-83-5, COBISS.SR-ID 80373769,

*
* *

Библиотечки фонд обogaћен је за 456 јединица.

*
* *

Музеј жртава геноцида по други пут се укључио у програме манифестације под називом „Дани европске баштине“.

ПОПИС МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ ПРИСТИГЛЕ ПУТЕМ ОТКУПА И ПОКЛОНА У 2022. ГОДИНИ

Музеј жртава геноцида је путем **поклона** обогатио своје збирке и фондове следећом грађом:

1. Дана 2. јуна: воском запечаћена стаклена теглица са земљом из Доње Градине, Република Српска, поклон Јосипа Ерлиха са налепљеном етикетом и датумом 7. мај 2000. године (Стална комисија за процену вредности грађе, бр. 434 /2022);
2. Дана 24. августа: Рукопис Саве Његомира „Први терор и поступак усташа у нашем селу Врешцу 1941. год“, 16 страна, ћирилица; Рукопис Саве Његомира „Други терор, пљачка, хватање од реда људи и бежање нас у шуму“, 9 страна, ћирилица; Рукопис Саве Његомира „Последња офанзива на швабе на Удбини, Мекињару и Брештанима“, 2 стране, латиница; Рукопис Саве Његомира „Пораз скијашке банде код Језерца и Увалице“, 2 стране, ћирилица; Рукопис Саве Његомира „Преформација 35. дивизије у тринаесту“, 4 стране, ћирилица; Рукопис Саве Његомира „Оперисање четврте армије“, 9 страна, ћирилица; Рукопис Саве Његомира „Страдање избеглица од непријатељског топништва у Пјешевици, 4 стране, латиница; Рукопис Саве Његомира „Испад шваба и банде у Крбави“, 2 стране, латиница; Фотографија Саве Његомира, димензија 9x14 цм; Пропратно писмо Милке Његован, Пригревица, Апатин (Уговор о поклону, бр. 619/22);
3. Дана 15. септембра: цигла из једног од објеката система концентрационих и логора смрти НДХ у Јасеновцу (Уговор о поклону, бр. 661/22);
4. Дана 21. септембра: уметничко дело Љиљане Бурсаћ, артефакт интервенције у јавном простору – документ димензија 2 x 127 метара изведен техником златних листова на фолији у компактној ролни. Интервенција у јавном простору извођена је од 24. децембра 1999. до 15. јануара 2000. године на мосту у Косовској Митровици (Стручна комисија Музеја жртава геноцида за процену грађе, бр. 669/22-1);
5. Дана 23. септембра: уметничко дело Веселинке Ђорђевић, уље и акрил на платну, са потписом ауторке димензија 72 x 56 цм (Стручна комисија Музеја жртава геноцида за процену грађе, бр. 681-1/22);
6. Дана 10. октобра: писмо Милана Петковића на име Олге Петковић, упућено званичном поштом из Stalaga 132 VIIa 24.VIII 1943; Документ Gemeindeamt Urmenhausen (Jarmenovci), Stefan Nadj, Belgrad, 16.10.1943; Identifizierungs-Ausweis-Iskaz identifikacije fur den Katastar, Živa Kuzmanović, 3.10.1943; Der Sonderbevollmachtigte des Auswartigen Amts fur Sudosten, Stefan Nadj, 3.11.1943; Допис Српске државне железнице, дирекција Београд Станици Крагујевац,

- 20.2.1943; Допис судије Љубивоја Димитријевића Окружном уреду за осигурање у Београду, 22.2.1943; Коцкица шећера из Фабрике шећера Црвенка, комада 1 (један); Спољни омот за коцку шећера, Фабрика шећера – Црвенка (Стална комисија за процену вредности грађе, број: 714-2/2022);
7. Дана 14. октобра: списак српске деце примљене у Завод за глухонијему дјецу у Загребу током 1942. године, као и 1 (један) пар сребрних наушница које су припадале једној од настрадалих девојчица (Стална комисија за процену вредности грађе, бр. 730-1/2022);
- Предмет: Сребрне наушнице које су припадале настрадаој српској девојчици, 1 (један) комад.
 - Документа: Картонска фасцикла окер боје са поцепаном доњом трећином предње корице на којој је написан текст: „Izbjeglička djeca rodaci:“; Картонска фасцикла сиве боје, деловодни протокол „Завода за одгој глухонијеме дјече“ у Загребу. Попуњено од бр. 1. Јосип Алексић па до редног броја 331. Фел Иван. Неисписано наредних 38 страна; Пластична фасцикла која садржи „Попис запослених Завода за одгој глухонијеме дјече у Загребу“, насловљен са : „Iskaz“; Попис са именима 141 детета у „Прихватилиште код Завода за одгој глухонијеме дјече“ у Загребу; Попис са именима 30 деце у прихватилишту на адреси Илица бр. 83; Картонска фасцикла окер боје на којој је написан текст: „Iskaz Izbjeglica od 24.IV.1942.“; Статут „Завода за одгој глухонеме деце“ у Загребу, исписан руком, насловљен са: „Ustrojni statut“; Кошуљица са натписом : „Крајина Здравко“ која садржи умрлицу на име Лука Крајина насловљена са „Smrtni list“; Умрлица на име Анђа Крајина насловљена са „Smrtni list“; Крштеница на име Здравко Крајина насловљена са „Krsni list“; Сведочанство о завршеном првом разреду „Државне мјешовите пучке школе Вињанима“ на име Крајина Здравко; Сведочанство са оценама на име Крајина Здравко насловљено с „Polazna Svjedočba“. Натпис на полеђини: „Питомац је отпуштен на...“; Потврда од стране општине Посушје на име Јозо Петриц Пилин; Кошуљица браон боје која садржи обавештење од 17. рујна 1943. године насловљено са: „Ministarstvu Skrbi u Zagrebu“ о изјавама затвореника италијанских логора; Попис са 32 имена мушкараца и чланова њихових породица који су из италијанских логора били смештени у „Завод за одгој глихонијеме дјече“ у Загребу;
8. Дана 2. новембра: 3 оригинална архивска документа која сведоче о страдању српског народа током „Видовданских покоља“ у Херцеговини крајем јуна 1941. године. Списак страдалих Срба из села Медуљића у близини Гацка настао као документ Српске православне парохије гатачке у Гацком, а по сведочењу Илија Златанића, а потом и документ о саслушању Махмута Туновића, припадника усташких формација из Гацка и злочинца који је учествовао у покољу српског народа (Уговор о поклону, бр. 800-3/22).
9. Дана 2. новембра: 2 (две) идентичне копије фотографије, димензија 12 x 17,8 цм са написаним идентичним легендама на полеђини фотографија које гласе: „Омладине Велике Сесвете покрај Крижеваца, Хрватска 1941/42. година. Манојловић Софија: Велике Сесвете 1927. године – Јасеновац децембар 1944. године“ На обе

фотографије је обележена знаком „X“ у пределу груди женска особа која седи прва са леве стране, обучена у хаљину тамније боје и са букетом цвећа у рукама; 1 (једна) копија породичне фотографије, димензија 10,2 x 15,2 цм са написаном легендом на полеђини фотографије „Марко Манојловић (отац Томо) Вел. Сесвете 1881. г. – Јасеновац 1941. г.) - Србин православне вјере Село Велике Сесвете је српско село покрај манастира Лепавина (између Крижеваца и Копривнице у Хрватској)“; Песма „Јасеновац“, аутор Милена Северовић, одштампана на папиру, формат А4, 2 (два) примерка; Песма „Јасеновац“, аутор Милена Северовић, рукопис, песма и пропратни текст; Фотокопија насловне стране часописа „Просвјета“, година 2, број 15/16, децембар 1995. и стране број 3 на којој је објављена песма „Јасеновац“ Милене Северовић; Есеј „О изгнанству“, аутор Милена Северовић, објављен у: „Мирис риже, есеји“, Бранково коло, Сремски Карловци 2004. године (подаци о умореним члановима породице и експонатима који су чувани у кабинету за судску медицину на Шалати у Загребу); Фотокопија насловне стране индекса Стоматолошког факултета у Загребу на име Милене Северовић и странице број 15 у индексу /положен испит из предмета Судска медицина/ (Службена белешка, бр. 780/2022);

10. Дана 7. новембра: 29 документарних филмова чији је аутор Мира Лолић Мочевећ, а који за тему имају страдање српског народа на простору Независне Државе Хрватске током Другог светског рата и на простору Југославије током ратова за југословенско наслеђе (Уговор о поклону, бр. 791-3/22);
11. Дана 5. децембра: 5 аудио снимака и транскрипата о страдању деце у логорима Независне Државе Хрватске (Уговор о поклону, бр. 871-3/22);
12. Дана 6. децембра: канија официрског бодежа усташке и домобранске војске Независне Државе Хрватске, (Уговор о поклону, бр. 882-3/22);

Дана 23. децембра 2022. године закључен је Уговор о поклону између уговорних страна Музеја жртава геноцида и Фондације Музеја жртава геноцида (Уговор о поклону, бр. 913-3/22):

I

Фотографије:

- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 124 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 73 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 34 фотографија, са ознаком 263 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 35 фотографија, са ознаком 319 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 413 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 429 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 506 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија и 3 фотографије залепљене на полеђини, са ознаком 558 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 33 фотографије и 6 фотографија залепљених на полеђини,

са ознаком 565 у горњем левом углу;

- Лист контакт - копија, 19 фотографија, са ознаком 581 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 28 фотографија, са ознаком 607 у горњем левом углу;
- Лист контакт - копија, 36 фотографија, са ознаком 102 у горњем левом углу.
- Лист контакт копија, 36 фотографија, са ознаком „бр. 240“ на полеђини фотографије, уз легенду „Слуњ – снимано 5. II 43“ и у истој спојеној папирној дволисници лист контакт-копија, 12 фотографија, са ознаком „бр 239а“ написаним испод фотографија уз легенду „Цеста Карловац–Слуњ снимљено 4. II 1943-9-144“;
- појединачна фотографија са легендом „Борбе за Згб. Жељ. пруге Боронгај 8.V.1945“, димензија 28 x 23 цм;

Службене новине:

- Narodne novine, Službeni list Nezavisne države Hrvatske, broj 90, Zagreb, 31. srpanj 1941;
- Narodne novine, Službeni list Nezavisne države Hrvatske, broj 120, Zagreb, 5. rujan 1941;

Документа:

- Свечани пето-годишњи помен невиним жртвама незапамћеног фашистичког терора, 14. октобар 1946. (Краљево);
- Објава - Фелдкоманда (V), 809, Управно одељење у Нишу, 3. август 1942, број документа 595/КК (пресуда Окружног начелства Округа зајечарског);
- Пропусница Заповједништва зракопловних снага Хрватске на име Сима Вучковића, 2.5.1941;

II

Фотографије и разгледнице:

- Групна црно-бела фотографија 3 НН лица у униформама Краљевине Југославије без идентификације на капи, претпоставка: у заробљеништву, димензије: 58 x 86 мм;
- Групна црно-бела фотографија 3 НН лица у униформама Краљевине Југославије без идентификације на капи, претпоставка: у заробљеништву; димензије: 86 x 58 мм;
- Групна црно-бела фотографија 10 НН лица у униформама Краљевине Југославије без идентификације на капи, оркестар, претпоставка: у заробљеништву, димензије: 86 x 60мм;
- Групна црно-бела фотографија НН лица у униформама Краљевине Југославије без идентификације на капи, за ручком, претпоставка: у заробљеништву, димензије: 86 x 60мм;
- Групна црно-бела фотографија 16 НН лица у униформама Краљевине Југославије без идентификације на капи, претпоставка: у заробљеништву, димензије: 86 x 60мм;
- Групна црно-бела фотографија НН лица у униформама Краљевине Југославије, претпоставка: у заробљеништву, легенда на полеђини: „учесници на приредби управа“ и печат „... VIII а 22...“, димензије: 90 x 64 мм;

- Групна црно-бела фотографија НН лица у униформама Краљевине Југославије, претпоставка: у заробљеништву, оркестар, на полеђини округли печат: „VIII a 22 geruft“, димензије: 90 x 64 мм;
- Групна црно-бела фотографија НН лица у униформама Краљевине Југославије, коњаници, димензије: 84 x 54 мм;
- Групна црно-бела фотографија НН лица у униформама Краљевине Југославије, претпоставка: капа шубара или фес, димензије: 80 x 60 мм;
- Групна фотографија испред Задужбине Николе Спасића у Београду, Фото турист Љубљана, димензије: 74 x 56 мм;
- Групна фотографија, легенда на полеђини „Јајце – курс 15.10.43“; димензије: 83 x 63 мм;
- Појединачна фотографија испред Житарске радње Бранка Б. Спасића, димензије: 88 x 140 мм;
- Групна фотографија надбискуп и метрополита загребачки Алојзије Степинац са НН лицима, димензије: 135 x 85мм;
- Групна фотографија фудбалске утакмице, легенда на полеђини: „Успомена од Јошке и ... 10.5.1943“. димензије: 90 x 60 мм;
- Фотографија два НН лица у официрским униформама Краљевине Југославије, легенда на полеђини: „Miroslav Militinović, Lt. Oflag XXIII/B, No. 19870, Nirnberg, Barake 107, Blok VI, Deutschland“, димензије: 140 x 88 мм;
- Групна фотографија НН војника у униформама Краљевине Југославије, легенда на полеђини: „Stalag VIII C, 101, gerüft“, димензије: 95 x 65 мм;
- Групна фотографија НН официра Краљевине Југославије, легенда на полеђини: „Her Đorđe Stanković, Belgrad, Kraljice Marije, 29/II, Serbien. Absender: Dušan Stanković, Hauptmann, Oflag VI-C, Osnabrik“, димензије: 105 x 75 мм;
- Фотографија тројице НН лица у униформама Краљевине Југославије, легенда на полеђини: „Протић“, димензије: 90 x 65 мм;
- Групна фотографија НН војника Краљевине Југославије, димензије: 86 x 56 мм;
- Фотографија два НН војника Краљевине Југославије, димензије: 86 x 58 мм;
- Фотографија постројених војника у униформама Краљевине Југославије, димензије: 86 x 58 мм;
- Фотографија постројених војника у униформама Краљевине Југославије, димензије: 86 x 58 мм;
- Појединачна фотографија војника Краљевине Југославије, димензије: 88 x 58 мм;
- Фотографија три НН официра Краљевине Југославије, димензије: 86 x 56 мм;
- Групна фотографија шест НН војника Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Групна фотографија војника Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Појединачна фотографија НН лица у оделу, легенда на полеђини: „За успомену мојим родитељима и брату од сина и брата Жике Бер. 23.4.1943. I дан Ускрса“, димензије: 100 x 86 мм;
- Групна фотографија војника Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Групна фотографија војника Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Фотографија два војника у униформама Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Групна фотографија војника у униформама Краљевине Југославије, димензије: 85 x 55 мм;
- Фотографија улице у Земуну, легенда на полеђини: „Serbien. Zemun – Semlin....“, димензије: 135 x 85 мм;

- Групна фотографија НН лица у партизанским униформама, легенда на полеђини: „Словенија“, димензије: 90 x 60 мм;
- Групна фотографија НН лица у партизанским униформама, легенда на полеђини: „Фотосекција обласног НОО-а за Славонију“, димензије: 75 x 60 мм;
- Групна фотографија НН лица на раду, жетва, легенда на полеђини: „15.јула 1943“, димензије: 168 x 123 мм;
- Групна фотографија партизанског батаљона, димензије: 180 x 130 мм;
- Портретна фотографија две НН женске особе, легенда на полеђини: „Beograd 27.4.1944. Wir sind gut und gesund wir sind bei Militin mit Radojka i Lazo. Es dich Mila i Milja“, димензије: 180 x 130 мм;
- Групна фотографија НН лица у официрским униформама, димензије: 135 x 83 мм;
- Портретна фотографија НН лица у партизанској униформи, легенда на полеђини: „13. мај 1944.“, димензије: 135 x 83 мм;
- Појединачна фотографија НН лица у партизанској униформи, легенда на полеђини: „Un coro sicomo con offetto lo bono. Orazio Sobolo“, димензије: 65 x 85 мм;
- Појединачна фотографија НН фудбалера, легенда изнад фотографије: „Трговачки – Жак 4:2 (1943)“, димензије: 88 x 138 мм;
- Фотографија фудбалске утакмице, димензије: 138 x 88 мм;
- Фотографија фудбалске екипе, димензије: 138 x 88 мм;
- Фотографија три НН лица са фудбалске утакмице, димензије: 88 x 138 мм;
- Фотографија са фудбалске утакмице, димензије: 138 x 88 мм;
- Фотографија са фудбалске утакмице, димензије: 90 x 64 мм;
- Фотографија фудбалске екипе, димензије: 138 x 88 мм;
- Фотографија фудбалера, димензије: 62 x 88 мм;
- Фотографија тројице фудбалера, димензије: 62 x 88 мм;
- Фотографија фудбалера, димензије: 62 x 88 мм;
- Успомена са спровода другарице Радојке Глишовић у св. Петру – Истра, маја 1945“, димензије: 137 x 88мм;
- Фотографија три војника, легенда на полеђини: „Gepraft 20 Stalag V C“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом војника који седи, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом војника поред логорске жице, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein. Лазар Фијатовић Лог. Бр. 35920 Х. Л. Магда Фијатовић, Јаше Томића 3. Вршац, Србија“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом војника поред логорске жице (дупликат), легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом војника који седе у логорској бараци, легенда на полеђини: „Магда Фијатовић, Вршац, Србија. Лазар Фијатовић 35920 Х. Лагер“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом позоришне представе, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом позоришне представе, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са портретним цртежом, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gepraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;

- Разгледница са цртежом логорског простора омеђеног жицом, легенда на полеђини: „Verschatz Dralschplatz No. 3, Serbija. Stalag IX C Gefraft, Lazar Fijatovi’ 35920 H.L.“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са цртежом позоришне представе, ликови младића и девојке, легенда на полеђини: „Stalag IX C Gefraft Feuerstein“, димензије: 89 x 139 мм;
- Разгледница са портретним цртежом, легенда на полеђини: „Гисер Емил, Официрлагер, Оснабрик“, димензије: 89 x 139 мм;
- Фотографија изградње електричне централе на Дорћолу (?), димензије: 89 x 139 мм;
- Фотографија изградње електричне централе на Дорћолу (?), димензије: 89 x 139 мм;
- Фотографија изградње електричне централе на Дорћолу (?), димензије: 89 x 139 мм;

Документа:

1. Потврда Месног Народног одбора у Левасају о учињеној пријави ратне штете на име Диме Ђорђевића, 20.9. 1945;
2. Закључак Комисије за ратну штету за срез Прешевски на име Диме Ђорђевића, 28.9.1945;
3. Уверење Комесаријата за избеглице и пресељенике од 16. фебруара 1943. године на име Ђорђа Радиновића и Станка Штрбца;
4. Der Stadtkommandant von Sarajevo, Ausweis, V... Vukadin, 7.V.1941. (besplatna vozna karta II razreda od Sarajeva do Beograda i nazad);
5. Deutsches Rotes Kreuz Der Beaufragte in Serbien, Milan Stanišić, 8. III 1943. (на полеђини печат српске православне парохије у Избишту, 13. март 1943);
6. Inhalt (белешка са животним намирницама и друго), види се 1/3 црвеног печата „Serbische Rotes“;
7. Дописница Владимира Филиповића из Београда упућена Момиру Филиповићу, Раља, 13.3.194?;
8. Дописница Милеве Вучковића из Ужица Олги Петровић у Београду, печат поште Ужице, 1942/1943?;
9. Одлука Дирекције државних железница Београд на име Диме Ђорђевића. 2.7. 1943;
10. Закључак Среског суда за град Београд за утврђивање ратне штете на име Михаила Томића, настале приликом бомбардовања Београда, 8.3.1943;
11. Писмо Николе Јазанова из Oflag Vіc, Немачка („Пошиљка за ратне заробљенике“), 21.11.1942;
12. Писмо (истргнут лист из свеске у линије) на име Милана Петковића из Београда о логорима Stalag XVIIIb и Stalag XVIIIa;
13. Ausweis Nr. 24965, Jovanović Svetomir, Organisation Todt Zentrale, 18.8.1942;
14. Друштво Црвеног крста – Београд, заробљеничка пошта, упућено Олги Петковић, 5.10.1941;
15. Друштво Црвеног крста – Београд, заробљеничка пошта, упућено Олги Петковић, да се Милан Петковић налази у логору у Немачкој;
16. Бугарски централни акциони комитет на Македонија, допис Боривоју Поповићу, 1.5.1941;
17. Допис Евице Турчић Котарском суду у Земуну, НДХ, 30.6.1942;
18. Општи упитник, 22.12.1946;

19. Признаница Оштрачко-кожарске радње „Фериго и Розеан“ из Београда од Завода за принудно васпитање омладине из Смедеревске Паланке, 29.9.1942;
20. Посебна обавештења, 24.11.1942, Комеморација крагујевачким жртвама (пропратно писмо);
21. Комеморација жртвама крагујевачких покоља, Лондон, 26.11. 1942. (6 листова);
22. Посебна обавештења, Лондон, 23.10.1942, Помен крагујевачким жртвама;
23. Комеморација крагујевачким жртвама, почиње са „Говор министра просвете г. Милоша Трифуновића“ (7 листова);
24. Говор, НН лице, „Двадесет првог октобра навршава се годину дана од покоља...“ (Крагујевац), (5 листова);
25. Део извештаја или саопштења о стрељању у Крагујевцу (стр. 146, 147,149, 150);
26. Пријавни картон Зорке Јанић из Сокоца са фотографијом, 1942;
27. Молба Јанић Зорке Централној пријавници УГБ да јој се изда боравак у Београду, 29.8.1942;
28. Одобрење УГБ Јанић Зорки да се може настанити у Београду, 29.9.1942;
29. Потврда о пријему пријаве УГБ (Јанић Зорка), 29.9.1942;
30. Потврда Комесаријата за избеглице и пресељенике да је Олги Радојевић достављена лична картотека (идентификациони картон) Јанић Зорке, 13.2.1943;
31. Позив Комесаријата за избеглице и пресељенике Зорки Јанић из 27.11.1943 на приредбу;
32. Уверење Комесаријата за избеглице и пресељенике Олги Радојевић да је Зорка Јанић код ње смештена, 25.3.1943;
33. Куповна књижица, Дирекција за исхрану становништва града Београда, Београд 1944/45, на име Милана Пујића, 21.2.1945;
34. Приватни телеграм на име Манојловић Јова из Тополе, печат Крајскомандатуре Крагујевац;
35. Државни телеграм Окружном начелнику Јагодина (залепљена два папира), 21.4.1942;
36. Телеграм Четвртом кварту Управе града Београда, Петровград, 3.11.1942 (документ залепљен на картон);
37. Закључак Среског суда у Ваљеву о утврђивању ратне штете на имовини Андрије Антића, 25.8.1942;
38. Legitimation 12317 на име Andjelija Tochter, 4.10.1943;
39. Флајер „Опомена“ (10 за убијеног Немца);
40. Објава – Ausweis на име Ангелине Матић из Београда, 25.1.1943;
41. Друга мушка реална гимназија у Крагујевцу, Годишње сведочанство Љубомира Аћимовића 1940/1941;
42. Друга мушка реална гимназија у Крагујевцу, Годишње сведочанство Љубомира Аћимовића 1941/1942;
43. Друга мушка реална гимназија у Крагујевцу, Годишње сведочанство Љубомира Аћимовића 1942/1943;
44. Друга мушка реална гимназија у Крагујевцу, Годишње сведочанство Љубомира Аћимовића 1943/1944;
45. Команда Српске државне страже округа крагујевачког, Протоколарно саопштење жандармеријском капетану Милану Аћимовићу, командиру Српске државне пољске страже среза крагујевачког, 26.3.1942;

46. НДХ, Дописница на име Милутина Ст. Стефановића, италијански логор, 5.8.1942. (послао Јакоб Т. Евингер, „Org. Todt Baustelle Lager Semlin, Kroaten“);
47. НДХ, Земун, Дописница на име Сима Врећница, 3.4.1944. (вероватно није са Сајмишта);
48. Визит карта, Милорад Л. Ристић, Скопље (заточеник неког логора?);
49. Визит карта, Милан Јечменић, Београд, Почасни ађутант Његовог величанства краља (заточеник неког логора?);
50. Визит карта, Никола Ђ. Јорговановић, ђенерал у пензији (заточеник неког логора?);
51. Празан коверат адресиран на Вјеру Хофман, Мјесто, НДХ (поштански печат *Загреб*), оригиналне поштанске маркице НДХ;
52. Празан коверат адресиран на проф. Брајковића, „R. Universita di Zagabria“, оригинална поштанска маркица *Posta Italiana*);
53. Празан коверат упућен на Оружничко главно заповједиштво у Загребу (упутио Ремза Башић, Сарајево, 31.5.1943.), оригинална поштанска марка НДХ;
54. Коверат са писмом од 19.1.1943. упућен на име Сања Леонлић (?), Сплит, Далмација, упутио Љубо Леонлић (?), „internalo (?) Civile di guerre Fiobbico - prov. Pesaro“ 1943; залепљен папир „Verificato per censura“;
55. Пропусница америчке војске (?) за слободно кретање на подручју логора Дахау на име Брадина Ида (?), бр. 164;
56. Потврда „Academie Julian“ на име И. Брадина;
57. Лист папира са адресама америчких војника у Дахау. Исписано руком: „Leo Jorgensen, 403 st Tomas, Eagh Kove (?), Iowa.“;
58. Лист папира са адресама америчких војника у Дахау. Исписано руком: „Dahau 30/4 45. Bill Merbei, RD Forain (?), Ohio, America. Major Herman Auery 121 East Lake view , Columbus, Ohio“;
59. Нотес од 37 листова, делимично попуњен, цртежи логораша и америчких војника из логора Дахау. У средишњем делу исписане адресе америчких војника и логораша (?);

III

Фотографије:

1. Заједничка фотографија четири мушкарца без ознака на капи која подсећа на шајкачу, у позадини железнички вагон са ознаком Црвеног крста, претпоставка: неки заробљенички логор. На позадини легенда „Д. Грубачић Март 1943“;
2. Дефиле млађих мушкараца у цивилном оделу са пушкама на рамену, испред колоне човек у војничкој униформи. Претпоставка: Сремски фронт, обука;

Документа:

1. Дописница из логора Стара Градишка упућена на име Ивана Савичека, 10.9.1944;
2. Радничка дописна карта упућена на име Андрије Замоло, заточеника логора у Бору, 6.10.1943;

3. Објава штаба Тимочког корпуса ЈВУО на име инг. Милутина Стевановића, 10.9.1944;
4. Збирка наредаба и закона немачких власти, унутрашње управе и општинских власти за територију Србије од 12. априла 1941. до 12. маја 1941, свеска 11, мај 1941;
5. Ausweiss легитимација Државне хипотекарне банке на име Витомира Ђуричића, 10.8.1943. (из легитимације је исцепљена фотографија);
6. Допис Југославенског црвеног крста, Пододбора за Средњи Исток, Каиро, упућен Секцији југословенског Црвеног крста, Јерусалим, 10.12.1942;
7. Допис Комесарске управе Јеврејске непокретне имовине Београд др Даринки Гебауер о конфисковању имовине, 17.1.1942. године, и припадајући коверат;
8. Допис Комесарске управе Јеврејске непокретне имовине Београд Смиљки и Даринки Стојадиновић о конфисковању имовине, 27.4.1942. године, и припадајући коверат;
9. Плакат „Годишњи парастос Херцеговцима“ у Нишу, јун 1942;

IV

Фотографије и разгледнице:

1. Заједничка фотографија заробљених немачких војника, димензија: 13,2 x 8,5 цм. Легенда на полеђини: 6.5.1947, „Schloss Maglic“;
2. Заједничка фотографија три партизанска војника, димензија: 7,7 x 5,8 цм. Легенда на полеђини: Чајниче, 7.4.1945;
3. Заједничка фотографија жена у цивилном оделу и једна од њих у партизанској униформи седи у доњем реду у средини, димензије: 8,2 x 6 цм, легенда на полеђини: Чајничка, А.Ф.Ж. из Чајничка;
4. Заједничка фотографија партизанских војника, димензија: 8,7 x 6 цм. Легенда на полеђини: „На Ђурђево Дан и Ускрс 1945. г. Б. Башта“;
5. Заједничка фотографија партизанских бораца у току ручка у кући, за столом, димензија: 8,5 x 6 цм. Легенда на полеђини: „март 1945. Чајниче“;
6. Заједничка фотографија југословенских војника у заробљеништву, Oflag XIII В Hamburg“, упућена као разгледница на име Драге Нешић, димензија: 13,2 x 8,3 цм. Легенда на полеђини: „Соларни техничари“, 12.3.44;
7. Заједничка фотографија југословенских војника у заробљеништву, димензија: 13,3 x 8,4 цм. Легенда на предњој страни фотографије: „IV-1944 Hamellburg“, легенда на полеђини фотографије: „Kriegs. Oflag XIII В-Hammelburg“. Фотографија је као разгледница упућена на име Евице Чунковић у Београд;
8. Заједничка фотографија југословенских војника у затвореништву, ознака у горњем делу одеће „Kg“, димензија: 13,6 x 8,3 цм. Легенда на полеђини фотографије: имена особа на слици;
9. Заједничка фотографија југословенских официра у заробљеништву, димензија: 14 x 8,8 цм. На позадини фотографије легенда: „Аус вајс друштво“, Ниш 1941;
10. Заједничка фотографија деце, димензија: 8,8 x 13,3 цм. На полеђини печат: „Stalag Vb“;
11. Заједничка фотографија два момка (брата) са шајкачама, димензија: 13,3 x 8,5 цм. Легенда на полеђини: „Пера и Дуле у Националној служби у Крагујевцу 20.9.1943“;

12. Заједничка фотографија два момка (брата), димензија: 9 x 6,2 цм. Легенда на полеђини „децембар 1942. Пријепоље“ (веза са фотографијом бр. 11);
13. Заједничка фотографија војника, димензија: 13,8 x 9 цм. Легенда на полеђини на француском, 1916;
14. Портретна фотографија војника, печат *Budapest*, димензија: 8,7 x 13,5 цм, послата на име Радовановић, Први светски рат (?);
15. Заједничка фотографија војника, на предњој страни текст „Per aspera ad astra“, димензија: 13,5 x 8,5 цм, послата на име Анђелије Тоскићеве, мај 1918;
16. Заједничка фотографија, Први светски рат, вероватно у заробљеништву, пар војника са траком болничара;
17. Разгледница на име Анђе Стевановић, политичког комесара Фабрике оружја у Крагујевцу, 5.1.1945;

Документа:

1. Дописница на име Андрије Замола у логору у Бору, 1.11.1943;
2. Дописница на име Саве Нинчића у Офлагу VI/23, Немачка, 17.7.1941;
3. Дописница на име Радмиле Атанацковић, печат швајцарског Црвеног крста, 12.11.1943;
4. Дописница на име Софије Слечев, од Радомира Слечева, Сталаг XI А, 29.6.1943;
5. Дописница из Италије на име Кате Баранац, 17.5.1942;
6. Дописница из Италије на име Маре Баранац, 11.1.1943;
7. Дописница из Будимпеште на име Стојана Димитријевића, 21.8.1942;
8. Дописница на име Рајка Рувидића, 7.4.1943;
9. Дописница на име Николе Вукотића, Lager M. – Stammlager VII А, 29.6.1943;
10. Дописница НДХ на име Милана Поповића, 28.1.1943;
11. Дописница НДХ, 29.10.1942;
12. Писмо, италијанска ратна пошта, на име Милица Вукотић, 27.5.1943;
13. Писмо, немачка ратна пошта, Сталаг XIII С, на име Колектура Браћа А. Васић, 2.4.1941;
14. Коверат (празан) на име Славка Кватерника, Загреб, 23.7.1941;
15. Рачун на име Јури Лајоша, сајцијска радња, 1943;
16. Писмо (коверат и писмо) на име ученика Драгољуба Глишовића у Смедеревској Паланци, 29.3.1945;
17. Писмо (коверат и писмо) на име Владислава Брајковића, 16.1.1989;
18. Писмо, немачка ратна пошта (коверат и писмо), на име Драго Букумировић, 7.1.1942;
19. Доставница (документ и коверат), на име М. Милошевића, Орловат, 20.11.1943;
20. Аусвајс – објава на име Антоније Околичањи, 23.10.1943;
21. Потврда кварта VIII Управе кварта Београда да је исти потпуно срушен у бомбардовању (савезничком) 18. маја 1944. године, 20.5.1944;
22. Уверење Општине борачке, срез Тамнавски, на име Душана Урошевића да је национално поуздан, 21.3.1942;
23. Допис Дирекцији државних железница *Direktion der Staatsbahnen – Aegemeine Abteilung im Hause*, радницима из Смедеревске Паланке и Краљева, 17.5.1944;

24. Логор Шабац, пропусница на име Драгомира Велисављевића, 10.11. 1941;
25. Аусвајс – легитимација на име Јована Јаковића (залепљена фотографија), 21.11.1941;
26. Потврда уз легитимацију (бр. 25) на име Јована Јоковића, издата од Министарства финансија, 23.7.1941;
27. Потврда Среском НОО, Комисија за доделу помоћи – Краљево, Стојанка Ђорђевић моли помоћ пошто јој је супруг ухапшен 16. октобра 1941. и стрељан у Краљеву, 24.1.1945;
28. Градско поглаварство – Сарајево, књижица за набавку текстилне робе у 1944. години на име Марије Плајел;
29. Градско поглаварство – Сарајево, књижица за набавку текстилне робе у 1944. години на име Хермина Раца;
30. Град Загреб, Карта за живежне намирнице, НДХ;
31. Western Union Cablegram, Текст телеграма, Константин Фотић, посланик Краљевине Југославије у САД;
32. Допис генералног конзула Краљевине Југославије у Чикагу В. М. Вукмировића Амбасади у Вашингтону, 14.6.1943. (веза са бр. 31);
33. Новчаница од 100 куна, НДХ, 26.5.1941;
34. Новчаница од 1000 куна, НДХ, 26.5.1941;
35. Управа „Нове Хрватске“, опомена због кашњења у плаћању претплате упућена на име Сима Врећице, 28.8.1944;
36. Absender: Ltnt. Danilovic V. Milan, Erk. Nr. 3665, Block: 1-Baracke:18, Inhlat (spisak potreština), 28.2.1943;
37. Исто као бр. 36, само писано руком;
38. Дописница, ратна пошта, Kriegsgefangenenpost, Postkarte на име Драгутин Радосављевић, Краљево, и фотографија ушивена концем за дописницу;
39. Потврда о пријави преноћишта у хотелу у Краљеву, Станојевић Дорослав, 4.8.1943;
40. „Слободно зидарство или масонерија“, 1941, публикација;
41. „Споразум о имовинско–правном раздвајању бивше југословенске државе и неким другим финансијским питањима која су са тим у вези“, 1943, публикација;
42. Поштанска дозначница, Поповић Велимир, 23.6.1916;
43. Дописна карта Црвеног крста послата на име Марије Недић, 3. мај 1917;
44. Fonds Mabel Gruitch, потврда бр. 309, 15.7.1917;
45. Fonds Mabel Gruitch, потврда, 17.9.1916;
46. Потврда Swiss Bank Corporation, 19.3.1919;
47. Делови потврда, претпоставка Swiss Bank Corporation, 7.5.1918;
48. Потврда Swiss Bank Corporation, 19.3.1919;
49. Делови потврда, претпоставка Swiss Bank Corporation, 7.5.1918;
50. Приватни телеграм од 1. 7. 1942. године, насловљен са: „Kreisgericht Kos. Mitrovica“;
51. Државни телеграм од 28.3.1943, насловљен на „Окружно начелство, управно одељење, Петровград“;
52. Државни телеграм од 13.11.1942. године, Нова Црња;
53. Приватни телеграм од 22.10.1942. године, Краљевићево;
54. Државни телеграм од 15.10.1942. године, Велика Кикинда, Општини Свети Михајло;

55. Приватни телеграм од 7.5. 1943. године, Сарча;
56. Државни телеграм од 23.11.1943. године, Бочар;
57. Државни телеграм од 15.10.1942. године, Велика Кикинда;
58. Приватни телеграм од 25.7.1942. године, Панчев;
59. Државни телеграм, 5.9.1942, Крагујевац, насловљен са: „Комаданту области Краљево“;

Музеј жртава геноцида је путем **откупа** обогатио своју Збирку уметничких дела следећом грађом:

1. Дана 10. маја: цртеж ауторке Симониде Радоњић, под називом „Ђутање је злато 1“ 2017–2021, 120 x 80 цм (Уговор о откупу уметничког дела, бр. 358/22);
2. Дана 10. маја: цртеж ауторке Симониде Радоњић, под називом „Ђутање је злато 2“, 2017–2021, 120x80 цм (Уговор о откупу уметничког дела, бр. 358/22);
3. Дана 10. маја: слика аутора Предрага Ђаковића под називом „Логор Старо Сајмиште“, 2017. година; уље и акрил на платну, урамљено, 210 x 170 цм (Уговор о откупу уметничког дела, бр. 359/22);

**Група за чување, приступ фондовима, стручну обраду грађе
и дигитализацију**

**Јасмина Тутуновић-Трифун, виши кустос-историчар и архивист,
руководилац Групе**

**Гордана Шеатовић, виши књижничар
Александра Мишић, архивиста, библиотекар, кустос–приправник
Страхиња Ђорђевић, кустос–приправник
Гавро Буразор, кустос–приправник**

Током 2022. године Јасмина Тутуновић-Трифун, виши кустос–историчар, Гордана Шеатовић, виши књижничар, Страхиња Ђорђевић, кустос–приправник, и Гавро Буразор, кустос – приправник, били су ангажовани у редовној делатности Музеја, едуковали су се на стручним семинарима и обукама и учествовали на научним конференцијама и скуповима, на трибинама, у изради документарно–играних филмова и телевизијских емисија као и у раду стручних удружења.

Настављена је архивистичка обрада Збирке архивске грађе и Збирке документарних фотографија.

Извршена је припрема за инвентарисање шест Збирки архивске грађе (Андрија Артуковић; Судски процес Динко и Нада Шакић; Лични фонд Драгоја Лукића; Лични фонд породице Шашић; Збирка ратови за југословенско наслеђе 1991–1999. (Босна и Херцеговина и Хрватска), и Збирке документарних фотографија Драгоја Лукића.

Архивска грађа и Збирка документарних фотографија коришћене су за израду изложбених поставки: „Повратак: Прича која траје” (Музеј примењене уметности, Београд, ауторка: Јасмина Тутуновић-Трифун), „Козара 1942“ (Меморијални музеј на Мраковици и Народни музеј – Зрењанин, аутора Бојана Арбутине, Марине Љубичић Богуновић и Бориса Радаковића), „Срем 1942“ (Црквена ризница Српске православне општине – Шид, аутора Бојана Арбутине и Радована Семца), као и за израду

међународног филмског пројекта под називом „Златни рез 42: Дјеца Козаре“ (NETFILM d.o.o, Бања Лука) и документарног филма о Хилди Дајч у режији Ивице Видановића (Cinnamon Films, Музеј жртава геноцида).

За потребе писања елабората о пројекту обнове и заштите фресака „Капеле костурнице“ у Мачванском Прњавору, Страхиња Ђорђевић предузео је и теренска истраживања. Предвиђена је потпуна рестаурација поменутог споменика која укључује третирање оштећења на бојеном слоју и структурним оштећењима Капеле костурнице подигнуте страдалим мештанима за време Аустроугарске окупације. Одобрени елаборат предвиђа извођење радова у наредној години.

Током године Јасмина Тутуновић Трифунов и Гавро Буразор радили су на пријему нове музејске грађе која је стизала путем откупа, поклона, легата и другим начинима предвиђеним *Правилником о прибављању музејске грађе у Музеју жртава геноцида*. Грађа је похрањена и одређена за инвентарисање у одговарајуће фондове.

У 2022. години у музејској библиотеци је издато и задужено на реверс 371 књига, а књиге је користило 128 корисника (запослени у Музеју, истраживачи, студенти, историчари и др.).

Раздужене су и враћене у полице 363 књиге.

Фонд Библиотеке у 2022. години попуњаван је поклоном, разменом и сопственим издањима.

У овој години куповине публикација није било.

Највећи део књига набављен је путем поклона и то 374 наслова, разменом 62 књиге и сопственим издањем и суиздаваштвом 20 књига.

Физички је обрађено и инвентарисано 456 књига.

Укупан фонд библиотеке закључно са 28. децембром 2022. године броји 8115 библиотечких јединица. Кроз базу је проверено 1720 наслова, од тога 662 наслова серијских публикација.

Инсталиран је COBISS и формирана је база *МУЗГЕН*. Отпочело је и завршено преузимање записа свих инвентарисаних монографских и серијских публикација публикација.

Стручно усавршавање:

- „Електронска фискализација у библиотекама“ и „Претраживање дигиталне колекције – формирање и претраживање, теоријски и практични приступ“ акредитовани семинар у организацији Библиотекарско друштво Србије (БДС), Нови Сад, 6. март 2022. Присутствовала Гордана Шеатовић;
- „Ауторско право у библиотечко-информативној делатности“, акредитовани семинар, Универзитетска библиотека *Светозар Марковић*, Београд, 19. април 2022. године. Присутствовала Гордана Шеатовић;
- „Библиотеке које људи желе: desing thinking metodologija“, акредитовани семинар, Етнографски музеј, Београд, 2. новембар 2022. године. Присутствовала Гордана Шеатовић;

Научни и стручни скупови и конференције:

- Научни скуп „Геноцид над Србима у НДХ и устанак: Козара 1942–2022.“, Приједор – Мраковица, Босна и Херцеговина, 22–23. јун 2022. године, у организацији Националног парка „Козара“. Учествовала Јасмина Тутуновић-Трифонов са радом под насловом „Помоћ Акције Диане Будисављевић логорима Лобор-град, Крушчица, Горња Ријека и Ђаково 1941. – 1942. године“;
- Научни скуп „Цивилне жртве Другог светског рата (1939 – 1945)“, у организацији Спомен–парка „Крагујевачки октобар“ – Крагујевац, 7. октобар 2022. године. Учествовала Јасмина Тутуновић-Трифонов са радом под насловом „Сведочанство Јане Кох као извор за истраживање страдања деце у Другом светском рату“;
- Конференција „Удруживање, повезивање и умрежавање библиотекара“, у организацији Библиотекарског друштва Србије, (БДС), Народна библиотека Србије, Београд, 14–16. децембар 2022. године. Присутствовала Гордана Шеатовић;

Библиографија:

- Гавро Буразор, „Научни рад или ‘стварни роман’ о Диани Будисављевић?“, *Годишњак за истраживање геноцида*, бр. 1/2022. год. XIV;
- Страхиња Ђорђевић, „Мартиријум српског народа у Другом светском рату – Култ и икона“, *Годишњак за истраживање геноцида*, бр. 1/2022, год. XIV;
- Јасмина Тутуновић Трифонов, „Повратак: Прича која траје“;

Изложбе:

- „Повратак: Прича која траје“, Музеј примењене уметност, Београд, 5. септембар – 20. септембар; ауторка: Јасмина Тутуновић-Трифонов;
- „Повратак: Прича која траје“, Народни музеј – Крушевац, 4. октобар. – 28. октобар;
- „Повратак: Прича која траје“, Педагошки факултет – Сомбор, 16. новембар – 5. децембар.

Предавања, трибине, промоције:

- Аудио изложба „Јасеновац: Логор смрти – земља живих“, аутора Богдана Шпањевића и Дарка Николића, у Културно-информативном центру Републике Србије у Паризу, 20. априла 2022. године, представила је стручни консултант изложбе Јасмина Тутуновић Трифонов;
- Веб предавања у склопу пројекта о едукацији о Холокаусту и другим геноцидима (IPHGE) у организацији УНЕСКО и Музеја Холокауста у Вашингтону, септембар 2022. године – април 2024. године. Учествују Гавро Буразор и Јасмина Тутуновић Трифонов;
- Трибина „Сириг“ одржана у Дому културе у Сиригу поводом представљања истоименог пројекта истраживања масовног злочина у селу Сириг током априла 1941. године. Овај

трогодишњи пројекат (2022–2024) реализује се у сарадњи са Матицом српском и општином Темерин. Учествовали Гавро Буразор и Бојан Арбутина;
- Трибина „О неустрашивим женама у великим ратовима“, у склопу програма „Београд за почетнике“, учествовале Јасмина Тутуновић-Трифун, виши кустос – историчар, и Биљана Марцојевић кустос–историчар, Свечана сала Скупштине општине Гроцка, 8. децембар. 2022. године;

Учешће у раду струковних удружења:

- Скупштина Музејског друштва Србије, Етнографски музеј, Београд, 8. април 2022. године. Присуствовала Гордана Шеатовић;
- Скупштина Музејског друштва Србије, Лесковац, 17–19. мај 2022. године. Присуствовале Јасмина Тутуновић Трифун и Гордана Шеатовић;
- Скупштина Музејског друштва Србије, електронска седница, 12. децембар 2022. године, учествовала Јасмина Тутуновић Трифун;

Група за научно-истраживачки рад

**др Драган Цветковић, музејски саветник, историчар,
руководилац Групе**

**др Ненад Антонијевић, музејски саветник, историчар,
мр Стефан Радојковић, историчар
мр Огњен Гогвић, политиколог, стручни сарадник**

Током 2022. године др Драган Цветковић, музејски саветник–историчар, др Ненад Антонијевић, музејски саветник–историчар, Огњен Гогоћ, кустос–приправник – политиколог (период рада јануар – новембар), и Стефан Радојковић, кустос – приправник-историчар (период јануар –април), као стручњаци Групе за научно-истраживачки рад били су ангажовани у редовној делатности Музеја, учествовали на научним конференцијама и скуповима, на трибинама и предавањима, те у изради изложби.

У оквиру редовне музејске делатности извршена је стручна обрада збирки Ордења и знамења (др Ненад Антонијевић) и „Наоружање и војна опрема“ (Огњен Гогоћ), помагано је на сређивању инвертарне књиге збирке аудио–визуелне грађе (др Ненад Антонијевић), те извршена конверзија из базе података „Жртве рата 1941–1945“ у онлајн (on-line) базу која треба да заинтересованим корисницима олакша приступ подацима о страдалим (др Драган Цветковић). У оквиру редовних активности настављен је рад на корекцији базе података „Жртве рата 1941–1945“ и рад са странкама.

Током године др Драган Цветковић је, као председник Сталне комисије за процену грађе, са колегиницом Јасмином Тутуновић Трифунов, руководиоцем Групе за чување, приступ фондовима, стручну обраду грађе и дигитализацију, радио на процени и пријему нове музејске грађе која је стизала путем откупа, поклона, легата и другим начинима предвиђеним *Правилником о прибављању музејске грађе у Музеју жртава геноцида*

(видети напред у тексту под Попис музејске грађе пристигле путем откупа и поклона у 2022. години). Грађа је похрањена и одређена за инвентарисање у одговарајуће фондове.

Стручњаци Групе су током године учествовали на два научна скупа, објавили три научна рада, уредили музејски часопис (*Годишњак за истраживање геноцида*, год. XIV, 1/2022) и радили на приређивању три зборника, учествовали су на једанаест трибина и предавања (четири самостално и седам у сарадњи са колегама из других група).

У оквиру редовне делатности Групе др Драган Цветковић је наставио рад на монографији под насловом *Губици припадника партизанског покрета са територије НДХ* (радни наслов), те на изради неколико научних радова за домаће и иностране часописе и зборнике.

Током године др Антонијевић и др Цветковић су у потпуности израдили идејна решења, извршили одабире материјала и израдили два каталога изложби.

Музејски саветници др Антонијевић и др Цветковић су обавили четири менторства за стицање звања кустоса млађим сарадницима Музеја. Такође су израдили мишљење и препорука за објављивање рукописа под насловом *Аналитичка библиографија часописа и зборника Музеја жртва геноцида (1992–2022)* Наташе Симић, вишег библиотекара Народне библиотеке Србије, добијеног на основу Јавног позива за достављање рукописа монографија за 2023. годину.

Кустос-приправник Огњен Гогих координирао је израду три програма Музеја за стручно усавршавање наставника поднетих Министарству просвете и науке.

Научни и стручни скупови и конференције:

- Ниш, 11. фебруар, у организацији Народног музеја – Ниш и Руског дома у Београду, *Бекства из нацистичких логора - бекства у слободу*, др Ненад Антонијевић са излагањем на тему „Пробој логораша из усташког логора Јасеновац априла 1945. године“;
- Крагујевац, 7. октобар, међународни научни скуп *Цивилне жртве Другог светског рата (1939 – 1945)*, Спомен–парк „Крагујевачки октобар“, др Драган Цветковић са излагањем на тему „Полна структура цивилних губитака са територије окупиране Србије“.

Библиографија:

Научни радови:

- др Драган Цветковић, „Губици припадника партизанског покрета из западног дела окупиране Србије у устанку 1941. године“, *Војноисторијски гласник: посебно издање*, Београд, 2022.
- др Драган Цветковић, „Civilni gubici na području kotara Gline i Vanije 1941. prema revidiranom popisu Žrtve rata iz 1964. godine“ у *Glina 1941. Tragedija i trauma u pamćenju i zaboravi*, 295 – 208, (ур. Драго Роксандић и други), Загреб: Филозофски факултет, 2022.
- Стефан Радојковић, „Улога Богословије Св. Кирила и Методија у опстанку Срба са Косова и Метохије (1999–2004)“ у Зборнику радова *Призренска богословија. Живот, мисија, допринос. 150 година од оснивања (1871–2021)*, Нови Сад: Матица српска, 2022.

Уредништво или приређивање:

- др Ненад Антонијевић, др Драган Цветковић и мср Огњен Гогић, часопис *Годишњак за истраживање геноцида*, год. XIV, 1/22.
- др Ненад Антонијевић, зборник *Србија 1941. године*, Крагујевац 2021. године.
- Стефан Радојковић, зборници *Новомученици: Полиперспективе 4* и *Новомученици: Полиперспективе 6*.

Предавања, трибине, промоције:

- Београд, 26. јануар, галерија Музеја примењених уметности, др Драган Цветковић и мср Стефан Радојковић, трибина поводом промоције књиге др Драгана Цветковића „Од Топовских шупа до Сајмишта. Квантитативна анализа Холокауста у окупираној Србији“;
- Приједор, 27. јануара, Меморијални музеј на Мраковици, Стефан Радојковић, предавање на тему „Од Козаре до Саве“, уз пројекцију филма „Србија већа од страха“, са др ум. Никола Радосављевић, Александра Мишић, Бојан Арбутина;
- Пожаревац, 11. април, Галерија Милене Павловић Барили, Огњен Гогић, трибина под називом *Тридесет година постојања Музеја жртва геноцида*, у сарадњи са колегиницом Биљаном Марцојевић;
- Шабац, 14. април, Музеј шабачких Јевреја, др Драган Цветковић, трибина под називом *Тридесет година постојања Музеја жртва геноцида*, у сарадњи са колегиницом Биљаном Марцојевић;
- Панчево, 18. април, Народни музеј, Огњен Гогић трибина под називом *Тридесет година постојања Музеја жртва геноцида*, у сарадњи са колегиницом Биљаном Марцојевић;
- Зрењанин, 20. април, Народни музеј, др Драган Цветковић, трибина од називом *Тридесет година постојања Музеја жртва геноцида*, у сарадњи са Биљаном Марцојевић;
- Нови Сад, 26. април, Матица српска, др Драган Цветковић, предавање „Холоакуст у окупираној Србији – нумеричко одређење и квантитативна анализа губитака на примеру логора на београдском Сајмишту“;
- Београд, 9. мај, Осма београдска гимназија, др Ненад Антонијевић, предавање под називом „Страдање цивилног становништва окупиране Југославије у Другом светском рату“ поводом изложбе *Холоакуст, да се не заборави*;
- Нови Сад, 17. мај, Културни центар, др Ненад Антонијевић, представљање књиге под насловом *Године страдања 1941/42* аутора Ведране Адамовић у издању Музеја Козаре из Приједора;

Изложбе:

- „Прећутани злочин: Зверства албанских квислинга над Србима и Јеврејима на Косову и Метохији у Другом светском рату“, аутор др Ненад Антонијевић, разрада идејног пројекта, одабир и припрема изложбеног материјала и израда пратећег каталога;

- „*Куда воде комшије? 80 година од ликвидације Јеврејског логора Земун*“, аутор др Драган Цветковић, израђен у потпуности идејни пројекат изложбе, написан текст каталога, одабране фотографије за пано из фонда Јеврејског историјског музеја; Изложба није реализована из техничких разлога;

- израда концепта изложбене поставке Музеја усташке болнице у Јасеновцу аутора Стефана Радојковића и Милана Гулића (Институт за савремену историју);

**ГРУПА ЗА ПРОГРАМЕ У КУЛТУРИ, ОБРАЗОВАЊУ,
УМЕТНОСТИ И ИЗДАВАШТВУ**

**др ум Никола Радосављевић, графичар, кустос,
руководилац Групе**

**мср Бојан Арбутина, историчар, кустос,
мср Биљана Марцојевић, историчарка, кустос,
Александра Мишић, архивисткиња, библиотекарка, кустос–приправник
Наташа Станковић, кустос-приправник,**

Тим је у протеклој години реализовао неколико нових, али и редижајраних значајних публикација Музеја, више десетина образовних програма, дебата, трибина, предавања, више изложби и пројекције документарних и документарно-играних филмова чиме је Музеј остварио знатно богатију и интензивнију (не)посредну интеракцију са јавношћу.

Захваљујући оствареним донаторским средствима Група је била у могућности да своје деловање рада прошири на све планиране области музеолошког рада па су едукације и сензибилизација грађана постале део свакодневне радне структуре.

Посебан акценат стављен је на сарадњу са установама у области просвете.

Осим јавних интернет оглашивача и директне комуникације са публиком, стручњаци Музеја су на терену радили са грађанством кроз јавне часове историје, кустоске шетње на локалитетима од јавног значаја, али и кроз активна умрежавања са националним институцијама културе широм државе и региона.

Протекла година послужила је да се дефинишу начелни циљеви и методологије које ће бити коришћени у извођењу кустоског рада, као и за формирање едиција унутар издавачке делатности, успостављање Збирке уметности, интензивирање активности у сфери националне, регионалне и међународне сарадње, а све то са циљем стварања основа за реализацију активности у наредном петогодишње периоду.

У протеклој години Група за културу, уметност, просвету и издаваштво организовала је следеће изложбе у сарадњи са другим институцијама културе, уметности и образовања у земљи и иностранству:

- аудио-визуелна изложба „Јасеновац: логор смрти, земља живих“ у КиЦ РС у Паризу, 7–20. април;
- изложба „Свети новомученици јасеновачки у светлости васкрсења“, аутор мати Марија, у Народном музеју – Параћин, Галерија на отвореном, април;
- изложба „Козара 1942“, ауторског тима: Бојан Арбутина, Борис Радаковић, Марина Љубичић-Богуновић, Меморијални Музеј на Мраковици, Република Српска, 30. јун – 1. септембар;
- гостовање изложбе „Козара 1942“, ауторског тима: Бојан Арбутина, Борис Радаковић, Марина Љубичић-Богуновић, у Галерији Народног музеја – Зрењанин, 20. децембар 2022 – 31. јануара 2023. године;
- изложба „Срем 1942“, аутора: Бојан Арбутина и Радован Сремац, Црквена Ризница Српске православне цркве у Шиду, 28. август – 30. септембар;
- изложба „Повратак: Прича која траје“, ауторка Јасмина Тутуновић Трифунов, Музеј примењене уметности, Галерија „Анастас“, Београд, 5–30. септембар;
- гостовање изложбе „Повратак: Прича која траје“ у Народном музеју – Крушевац, 4 – 30. октобра;
- гостовање изложбе „Повратак: Прича која траје“ у Педагошком факултету у Сомбору, 14. новембра – 10. децембра;
- изложба „Сећања из пепела: Народна библиотека Србије 6. априла 1941. године“, аутор Дејан Ристић, Народна и универзитетска библиотека „Климент Охридски“ у Скопљу, Северна Македонија, 13–23. децембар;
- изложба „Бугарски ратни злочини у окупираној Србији (1915-1918)“, аутор др Милован Пизари, Правни факултет Универзитета у Београду, 27. децембар 2022 – 31. јануар 2023. године;

У протеклој години Група за програме у култури, образовању, уметности и издаваштву реализовала је следеће публикације:

1. Бојан Арбутина, Марина Љубичић Богуновић, Борис Радаковић, *Козара 1942: Одабрана сведочанства о документа*, ISBN 978-86-86831-80-4, COBISS.SR-ID 68695817,
2. Драго Његован, *Принудна регрутација : V група масовних злочина ; Злочини против имовине : VIII група масовних злочина у Бачкој и Барањи*, COBISS.SR-ID 83568649,
3. Драго Његован, *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1945. „Мађарски културни савез јужног краја“: издајнички рад пре окупације, за време окупације и сарадња са мађарским фашистичким окупатором*, COBISS.SR-ID 76426761,

4. Наташа Симић, *Библиографија издања Музеја жртва геноцида 1992-2022*, ISBN 978-86-86831-77-4, COBISS.SR-ID 63376905,
5. Милан Радовановић, *Исељавање Јевреја из Југославије у Израел (1948-1952)*, ISBN 978-86-8683-176-7, COBISS.SR-ID 61328649,
6. Љиљана Радиновић, Соња Росић, Драгана Ђукић, *Кад чекање и неизвесност успоре ритам живота: Судбине породица несталих и погинулих лица (1991-1995. године)*, ISBN 978-86-86831-90-3, COBISS.SR-ID 84111625,
7. Бојан Арбутина, Марина Љубичић Богуновић, Борис Радаковић, *Козара 1942*, ISBN 978-86-86831-81-1, COBISS.SR-ID 68190473, (прво издање),
8. Бојан Арбутина, Марина Љубичић Богуновић, Борис Радаковић, *Козара 1942*, ISBN 978-86-85-9, COBISS.SR-ID 81156873, (друго издање),
9. Бојан Арбутина, Радован Сремац, *Срем 1942*, ISBN 978-86-86831-82-8, COBISS.SR-ID 72795913,
10. Јасмина Трифуновић Тутунов, *Повратак: Прича која траје*, ISBN 978-86-86831-79-8, COBISS.SR-ID 73459465,
11. Дејан Ристић, *Секавања од пепелта: Народна библиотека на Србија б. април 1941*, ISBN 978-86-86831-84-2, COBISS.SR-ID 80933129,
12. Милован Пизари, *Бугарски ратни злочини у окупираној Србији (1915-1918)*, ISBN 978-86-86831-91-0, COBISS.SR-ID 83798537,
13. *Годишњак за истраживање геноцида*, бр. 1/2022, ISSN (штампано издање) 2406-2901, ISSN (Online) 2956-0675, УДК 93/94, DOI 10.58378/GIG,
14. *Новомученици: Полиперспектива VI*, ISBN 978-86-86831-83-5, COBISS.SR-ID 80373769,

У протеклој години Група је организовала следеће образовне програме у сарадњи са другим институцијама културе, уметности и образовања у земљи и иностранству:

1. 26. јануар 2022. - предавање у Музеју Козаре у Приједору на тему „Од Козаре до Саве“ и пројекција документарно–играног филма „Србија већа од страха: Предавање о тишини професора Павловића“;
2. 27. јануар 2022. - предавање у Меморијалном музеју на Мраковици на тему „Од Козаре до Саве“ и пројекција документарно–играног филма „Србија већа од страха: Предавање о тишини професора Павловића“;
3. од 7. до 12. фебруара 2022. – одржана два предавања и представљен рад Музеја у оквиру 15. Међународне академске радионице под називом „Јеврејска уметност и традиција“ у организацији Центра за студије јеврејске уметности и културе Филозофског факултета Универзитета у Београду;
4. 11. април - предавање у Пожаревцу, Галерија „Милена Павловић-Барили“; Тема предавања била је посвећена 30. годишњици Музеја жртва геноцида;

5. 12. април - округли сто у просторијама СКЦ „Стеван Сремац“ у Сенти поводом обележавања годишњице страдања Срба од стране мађарских окупатора 12. априла 1941. године у Сенти;
6. 14. април - организација трибине о Јасеновцу на Факултету политичких наука;
7. 14. април - трибина у Музеју шабачких Јевреја о страдању цивилног становништва током Другог светског рата;
8. 13. април - Матица српска, Музеј жртава геноцида и Општина Темерин организовали су комеморативни програм у сећање на масовни злочин почињен од стране мађарских окупатора над српским цивилима у Сиригу;
9. 18. април - трибина одржана у Народном музеју – Панчево; Тема предавања била је 30. годишњица Музеја жртава геноцида;
10. 20. април - трибина одржана у Народном музеју – Зрењанин; Тема предавања била је 30. годишњица Музеја жртава геноцида;
11. 28. април - стручно вођење на Старом сајмишту групе ђака из гимназија у Нишу и Трстенику;
12. 20. мај - трибина одржана на Правном факултету у Београду посвећене Јасеновцу;
13. 19. јун - у Основној школи „Трајко Перић“ у Великом Ропотову (Косовска Каменица) одржана трибина под насловом „Далматинско Косово – Видовдан међу српским Крајнишницима“;
14. 19. август - трибина у просторијама СКЦ „Стеван Сремац“ под називом „Трагом Олује из 1995. године“;
15. 30. август - трибина у Народном музеју Србије под називом „Осамдесета годишњица смрти Саве Шумановића“;
16. 14. септембар - посета ученика Пете београдске гимназије изложбе „Повратак; Прича која траје“;
17. 15. септембар - посета ученика ОШ „Михаило Петровић Алас“ изложби „Повратак: Прича која траје“;
18. 28. септембар - у Културном центру „Лукијан Мушицки“ у Темерину одржана трибина посвећена 80. годишњици масовних хрватско–немачких злочина на Козари 1942. године;
19. 18. и 19. октобар - пројекција филма под насловом „Србија већа од страха: Предавање о тишини професора Павловића“ уз пропратно предавање у ОШ „Владислав Рибникар“ у Београду;
20. 20. октобар - премијера документарног филма под насловом „Јаме у сећању“ који је премијерно приказан на РТС; У реализацији филма учествовао је историчар г. Бојан Арбутина, кустос Музеја жртава геноцида;
21. 21. октобар - стручно вођење кроз поставку изложбе „Повратак: Прича која траје“ у Народном музеју – Крушевац;
22. 27. октобар - предавање ученицима Треће београдске гимназије;
23. 2. новембар - са групом ученика београдске Основне школе „Бранко Радичевић“ и њиховом наставницом Наталијом Буквић прошетали смо престоничком „Калдрмом бола“;
24. 3. новембар – трибина на тему „Шта, како и зашто (не) памтимо?“ у Народној библиотеци „Радоје Домановић“ у Великој Плани;
25. 7. новембар - трибина у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ у Краљеву;
26. 8. новембар - трибина у Народном универзитету у Трстенику;
27. 16. новембар - одржано предавање на тему „Крвави октобар 1941. године“ на Педагошком факултету у Сомбору;

- 28.** 21. новембар - предавање у Матици српској у Новом Саду поводом 80. годишњице Битке на Козари;
- 29.** 29. новембар - „Дани сећања“ на Убу; Одржана предавања у убској гимназији и у просторијама Дома културе на Убу. Осим предавања, реализована је и пројекција документарно–играног филма под називом „Србија већа од страха: Предавање о тишини професора Павловића“;
- 30.** 8. децембар - трибина о неустрашивим женама у великим ратовима, у просторијама Општине Гроцка;
- 31.** 12. децембар - трибина у Тетову на тему „Други светски рат – како, шта, и зашто памтимо?“;
- 32.** 13. децембар - трибина у Куманову на тему „Други светски рат – како, шта, и зашто памтимо?“;
- 33.** 14. децембар - трибина у Скопљу на тему „Други светски рат – како, шта, и зашто памтимо?“;

У протеклој години приређена су представљања монографских публикација у издању Музеја жртава геноцида, и то:

- 1.** др Драган Цветковић, „Од Топовских шупа до Старог сајмишта: квантитативна анализа Холокауста у окупираној Србији“ (друго издање), 26. јануара у Музеју примењене уметности у Београду;
- 2.** Бојан Арбутина, Марина Љубичић Богуновић, Борис Радаковић, „Козара 1942: одабрана сведочанства и документа“, 30. јуна у Меморијалном музеју на Мраковици;
- 3.** Наташа Симић, „Библиографија издања Музеја жртава геноцида (1992–2022)“, 27. септембра у Народној библиотеци Србије,
- 4.** др Милан Радовановић, „Исељавање Јевреја из Југославије у Израел (1948–1952)“, 27. октобра у Јеврејском културном центру у Београду;

У протеклој години, стручњаци ангажовани у Групи одазвали су се великом броју позива и учествовали у програму бројних средстава јавног информисања у циљу промоције делатности Музеја, као и културе сећања.

Организована је и продуцирана прва моноопера на тему културе сећања у оквиру докторског уметничког пројекта сценске уметнице Антоније Мират, докторанткиње на Факултету савремених уметности у Београду. Моноопера под називом „Ана Франк“ је премијерно изведена у Народног позоришту у Београду.

Извршен је пријем поклона и спроведена процедура откупа уметничких дела за Збирку уметничких дела Музеја жртава геноцида.

Путем поклона у Збирку уметничких дела похрањено је једно дело, ауторке Веселинке Ђорђевић, уље на платну.

У протеклој години кустоске испите положили су Биљана Марцојевић, Бојан Арбутина и др ум. Никола Радосављевић.

Стручно су обрађене следеће збирке:

- 1.** Збирка аудио-визуелне грађе (Бојан Арбутина);
- 2.** Збирка уметничких дела (др ум Никола Радосављевић);

3. Збирка оружја и војне опреме (Биљана Марцојевић);

Биљана Марцојевић, кустоскиња, учествовала је на конференцији под називом „Друштво источне и југоисточне Европе у периоду кризе модерног времена“, у организацији Центра за руске и источноевропске студије „Мирослав Јовановић“.